

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseria garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefranate nu se primesc. — Manuscrisuri nu se retrămit.

Nr. 5.

Joi, Vineri 9 (21) Ianuarie.

1887.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.”

Cu 1 Ianuarie 1887 st. v., s'au început un nou abonament, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei luni 3 fl.	pe trei luni 10 franci
„ șase „ 6 „	„ șase „ 20 „
„ unu an 12 „	„ unu an 40 „

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de până acum li-se recomandă a însemna pe cupon numărul fâșiei sub care au primită diarulul.

Domnii cari se vor abona din nou să binevoiescă a scrie adresa lamurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașov, 8 Ianuarie 1887.

Politica financiară a guvernului unguresc a fost supusă zilele acestea unei aspre critice din partea opoziției moderate și extreme maghiare. O mai bună ocaziune nici că i se putea oferi opoziției pentru acesta, decât acum la desbaterea generală asupra bugetului.

Caracteristică pentru starea finanelor este, că însuși referatul Hegedűs s'a vădit silit să introducă referatul său cu măturisirea, că în adevăr s'a cheltuit în anii din urmă pre multă din partea guvernului, dăr acestă a fost într-o situațiune silită și a fost tîrît de „curentul aspirațiilor generale”. Acuma însă nu mai are încătrău și trebuie să urmeze o pauză. Bugetul cheltuelilor de 320 milioane este de ajuns și nu mai este ertat a trece peste el. Situațiunea financiară nu e bună, dăr — dicit Hegedűs — este cu puțință să fiă îmbunătățită prin măsura de conversiune propusă de guvern și prin urcarea dărilor indirecte, mai ales a dărilor pe consum. La o urcare a dărilor directe nu se poate gândi în momentul de față nimenea.

Acesta a arătat-o și ministru-președinte Tisza, dăr a adaus, că mai târziu poate să vină un moment, când și dările directe vor trebui urcate. Totodată a constatat și densul necesitatea d'a se face câtă mai mare economie.

Dacă și cei dela guvern sunt siliți să recunoască trista stare financiară a statului, atunci ne putem închipui cu ce putere nimicitoare au cădută asupra capetelor ministrilor loviturile opoziției.

Vorbitorul stânger extreme Helty a pus trista alternativă statului, că s'au să se declare falit și să se introducă dări atât de mari, încât să devină imposibilă viața economică a „națiunii”; altfel, după densul, nu mai e scăpare. Guvernul amăgesce țera, deficitul nu e de 22, ci de 40, ba de 60 milioane, decât vom avea în vedere și creditele de care are lipsă în viitor. Progresele cultura e dobândite nu stau în nici o proporțiune cu sarcinile ce apasă poporul. Guvernul — dicit Helty — trebuie să se lapede odată de grandomania lui; să se schimbe planul clădirii parlamentului din Pesta și să se economisească acolo câteva milioane; legiunile de funcționari să fiă reduse; tractatul vamal și comercial cu Austria să-l lăsăm cum e, denunțat. Numai atunci, când Ungaria va pute dispune liber în privința economică, va fi în stare să și reguleze finanțele.

Horanszky din opozițiunea moderată combate foarte aspru sistemul de față, pe care-l numește sistemul minciunii, și dicit că trebuie

să dispară de pe suprafață. O situațiune extraordinară pretinde mijloce extraordinare.

Numiții deputați au prezentat în numele partidelor lor moțiuni, prin care declară că nu primesc bugetul.

După câțiva alți vorbitori s'a ridicat ministrul de finanțe Szapary și a dezvoltat un proiect de conversiune după un plan anumit, care are de scop a unifica cele mai multe datorii de stat ale Ungariei, ce se află în circulațiune, conversiune care să cuprindă în total o sumă de 382 milioane florini în aur, argint, și note; dela acesta așteptă ministrul o scădere a dobânzilor de 5 1/2 milioane florini anual.

Planul de conversiune a ministrului Szapary este supus unei rigurose critice din toate părțile și s'a constatat deja, că în cel mai bun caz el nu va aduce decât un folos foarte neînsemnat, departe de așteptările ministrului.

Unii cred, că ministrul Szapary este decis să se retrage și că proiectul de conversiune ar fi numai o ultimă debutare a lui, care să-i ușureze această retragere.

Interesant este discursul lui Appony, care — precum arată și foile oficiose — și-a luat aerul de moștenitor al regimului actual. El a cerut între altele, ca guvernul să desvolte un program al viitorii sale politici financiare. Appony din parte declară, că este convins că situațiunea financiară a țării se poate regula astfel, ca să nu sufere nici onestitatea statului uogaru, nici pozițiunea de putere a monarhiei, dăr densul nu poate să încredințeze executarea programului respectiv unui guvern, în a căruia capacitate nu are încredere.

Mai departe ceru dela guvern, ca să folosească momentul în care încă nu este încheiat pactul cu Austria și să asigure statului uogaru dreptul de liberă dispozițiune asupra dărilor de consum, și sfârși cu asigurarea, că este de lipsă a se schimba sistemul și a se face o reformă în capite et membris.

Ministrul Tisza căută să paralizeze tăria săgeților îndreptate asupra de Appony, apelând la „majoritatea țării”, dela care așteptă Tisza și în viitor scăparea sa. Câtă pentru program, Tisza condece că opozițiunea nu e dătoare să-l presinte, dăr — dicit el — și guvernul, care se află acum în ajunul alegerilor, este espus eventualității, ca ideile eșite din sînul său să fiă executate de alți bărbați într'un mod nefavorabil țării. Cu alte cuvinte, nici Tisza n'are încredere în opozițiune și așa vor trebui să decidă alegătorii, decât mai merită să rămână la cârmă. Tisza e de părere, că tocmai calamitățile de față îi impun datoria de a nu se duce, ci de a rămâne la postul său.

Etă pe scurt rezultatul desbaterilor de patru zile asupra bugetului în camera din Pesta, la care vom mai reveni.

O declarațiune a generalului Gurko.

O telegramă din Varșovia adresată diarulului „Revue de l'Orient” comunică, că la primirea de anul nou, la care au asistat aproape o miă de persoane, generalul rus Gurko a adresat oficerilor următoarele cuvinte:

„Vă salut, domnilor, cu ocaziunea anului nou și doresc, ca totdeauna, ca anul ce începe acum să nu treacă fără a progresa mai departe dezvoltarea noastră militară, ca prin energia dezvoltată în interesul acestei ținte să facem și mai departe bucuria împăratului, pentru ca Majestatea Sa să scotă din țaria sufletului nostru nouă puteri pentru continuarea politice sale iubitoare de pace.”

O altă telegramă, dăr din Cracovia, dicit că primind felicitările de anul nou ale corpului oficeresc, generalul Gurko s'a esprimat, că se simte foarte fericit a le pute asigura că în anul, care începe, patria va

încreta a și mai toci puterile în lupte nesângeroase și va umili cu sabia pe dușmanii ei cei mai înverșunați. Acastă rășboinică declarațiune a fost primită de corpul oficeresc cu frenetice strigăte de „urra.”

Fortificarea Franciei ostice.

Asupra fortificațiilor dela granița ostică franceză i se scrie diarului „Köln. Ztg.” dela granița lângă Metz:

Ministerul francesu a hotărît, să întărească în mod însemnat fortărețele dela granița ostică, anume Toul și Verdun. Asfelu administrațiunea garnisonei Verdunului a încheiat de curând un contract secret cu mai mulți întreprindători de construcțiune, ca aceștia la cea mai apropiată provocare să restabilească barace de lemn pentru mai multe mii de omeni de diferite specii de arme în timp de 50 zile. Pentru fiecare zi de întârziere cu restabilirea baracelor, întreprindătorii vor plăti câte 100 franci pedepsă. Afară de acesta mai multe localități situate în nemijlocită apropiere de graniță vor primi garnisone, d. e. Etain vânători și cavaleria. Actele privitoare la aceste afaceri se țin strict secrete în comunicațiune cu autoritățile locale.

Dureri „patriotice”.

Unu ore-care Szathmari György publică în „Kölnsvär” o statistică, prin care arată cu cifre numele comunelor din Ungaria și Transilvania, cari și-au împrumutat numele dela singuratele popore. Așa de es. află d. Szatmary, că din numărul de preste 12,000 comune ale Ungariei mai bine de 700 și-au împrumutat numele lor dela popore indigene, ori streine, ori chiar de acelea, cari astăzi nu mai joca rol în istoria poporelor. Astfel dela poporul maghiar ori secuiesc (cu prepoziția ungerescă: magyar, meyer, seu szekely,) și-au împrumutat numele 146 comune; dela poporul valah seu român (cu prepoziția roman, seu mai adese olah, ca d. e. Oláh-falu etc.) 91 comune; dela poporul german ori săsesc 169 și în fine dela deosebitele ramuri ale elementului slav au luat numele 213 comune.

Resultatul la care ajunge d-l Szatmary prin statistica sa aduce la desperare „Kulturegylet”-ul, căci comunele — după cum conchide el — și-au împrumutat numele dela acele popore, cari formau exclusiva populațiune, seu cel puțin în absoluta majoritate, a respectivelor comune. În modul acesta d-l Szatmary află că elementul unguresc merge totu spre decadentă, pe când cel românesc crește și se înmulțesc.

Din cele 146 de comune, cari și-au împrumutat numele dela locuitorii lor maghiari, numai 79 își mai conservă caracterul lor unguresc; și l'au pierdut însă 67, dintre acestea 47 au devenit cu timpul românesc, 8 nemțesc și 9 slave.

Comunele numite dela populațiunea lor română seu valahă facu 91; totu valaha au rămas și astăzi 83, s'au pierdut 8, dintre cari 4 s'au făcut maghiar și 4 slave.

Dela poporul german își au numele 169 comune; și-au păstrat caracterul 66, și l'au pierdut 103, dintre cari 39 s'au făcut unguresc, 32 românesc și 21 slave.

Dela poporul slav își au numele 213 comune; și-au păstrat caracterul 91, și l'au pierdut 118, dintre cari s'au făcut unguresc 56, românesc 41, nemțesc 14.

Așaderea elementul german a pierdut 81 comune, er cel slav 83; elementul maghiar a câștigat din acestea 32 comune, er cel românesc 112.

De aci află d-l Szathmari, că dintre toate poporele Ungariei elementul românesc este cu privire la sine cel mai conservativ, er cu privire la alte popore este cel mai expansiv. De asemenea arată auctorul statistice prin cifre, că dintre poporele Ungariei poporul românesc este cel mai compact și mai statornic, și când e vorba de însușirea altor limbi, el este cel mai renitent dintre toate poporele Ungariei; pe sine nu vrea să se asimileze, dăr cu atât mai virtos asimilează el însuși pe alte popore. Numai 8 comune a pierdut elementul românesc, dăr în locul acestora a ocupat

Cursul la burza de Viena
din 19 Ianuarie st. n. 1887

Table with 2 columns: Description of securities (e.g., Rentă de aur, Impunutul căilor ferate) and their respective values.

Table with 2 columns: Description of securities (e.g., Bonuri croato-slavone, Despagubire p. dijma de vin) and their respective values.

Cursul pieței Brașov
din 20 Ianuarie st. n. 1887.

Table with 4 columns: Description of currencies and goods (e.g., Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'ori) and their exchange rates.

12-20 Pischinger-Torte,

O tortă, care a câștigat înalta recunoscință a Majestății sale Reginei și care, nefind în trecut în calitatea ei esecelentă, a ajuns să fi vestită pretutindeni, se găsește în fiecare și prospătă la Emil Porr, băcănia la stéua roșă.

Depositul principal: Oskar Pischinger, Viena, Brigittenau.

Hotel „Europa”

BRAȘOV

în cetate, Strada Vămii Nr. 11.

clădire nouă din anul 1885, înzestrată cu totu comfortul.

Restaurațiune și hală de bere.

Omnibusul hotelului la gară.

Unicul hotel

comfortabil din cetate în apropierea pieței.

R. BARTHA.

Tarifa anunțurilor și inserțiilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6
Pentru inserțiuni și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Table showing rebates for repeated advertisements: Pentru repetiri de 3-4 ori (10%), 5-8 (15%), 9-11 (20%), 12-15 (30%), 16-20 (40%), Dela 20 de repetiri in susu (50%).

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se facu în-voiri și reduceri și peste cele însemnate mai susu.

Avisu d-loru abonați!

Rugamă pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fășia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămuritu și să arate și postaltimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS”

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large railway schedule table with multiple columns for different routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Arad-Timisoara, Simeria (Piski) Petroșeni, Timisoara-Arad, and Petroșeni-Simeria (Piski). Includes train numbers, times, and station names.

Nota: Orelu de nopte suntu cele dintre liniile gróse.